

Viðmerking

SEV og lögtingið

Sum limur í umboðsnevndinni fyri interkommunala el-felagið SEV vil eg loyva mær at gera hesar viðmerkingar til úttalið hjá umboðsnevndarformanninum í Dimmu leygardagin 26. aug.

Tað er ein kend sak, at føroyska samfelagið er í svárrari kreppu, og at flest okkara ynsktu, at manning aldargamla lögting okkara stýrði samfelagsskútni betur, men tá umboðsnevndarformaður SEV, fyrrverandi lögtingslimur,

Hr. Hans Tausen Olsen, samanber høgtvirda ting okkara við eitt sirkus, er tíðin komin at fara at, slíkum málburði vil eg sum umboðsráðslimur á óngan hátt taka undir við.

Allarfremsta eyðkenni fyri eina framkomna tjóð er at hon verður stýrd eftir fólkaræðilgum og demokratiskum stýrslagi, tað vil siga, vit góðtaka og virða meiriluta avgerðir, hóast vit ikki altíð atkvøddu fyri.

At umboðsnevndarformaður SEV alment van-

virðir ting okkara so skammiliga, kann bert hava eittans endamálið - undirritaði tekur á óngan hátt undir við anarlistiskum hugsjónum.

Tað er ikki lögð, so sum skyldurnar hjá limakommununum í SEV eru, at almenningurin ynskir meira opinleika um felagið, tað er jú borgarin, sum hevur valt bý- og bygdaráðir, ið valt hava limirnar í umboðsnevndina, at umboða júst teirra áhugamál.

Tað er tí ein sjálfvylgja, at

fundirnir eru opnir, alt annað byggir bert undir illgitingar og elfelagið kemur undir enn ringari orð, eru tað mál á skránni, sum natúrliga eiga at vera duld, so er tað møgult at hava ein part av fundinum fyri stongdum hurðum, hetta er vanligt á býráðs- og øðrum fundum.

At limir ikki tora at taka orðið, og aðrir tosa tíðina burt, eru bert vánaligar undanfórlur. Hvussu í verðini skulu 80 fólk á stuttum fundi náa at bera fram tað

teimum liggur á ónni, og hvør skuldi lurta áhugaður alla hesa tíðina???

Heldur eiga kommunurnar at venda eyguni ímóti SEV, við m.a. tí fyri eyga at broyta bygnaðin í felagnum, demoratinum til frama!

Jógvan Lützen
SEV umboðsráðslimur
Valdur av Klaksvíkar
Býráð

viðmerking

Um at spara og effektivisera

I Sosialinum tann 24. í hesum mánað ger landsstýrismaðurin í figgjarmálum vart við, at næsta ár verður neyðugt at spara meira á almennum stovnum, samstundis sum hann vísir á, at sparring og effektivisering eru framar á ávisum økjum, eitt nú í umsitingini av tolli og skatti.

Tá ið talan er um at fremja stórar sparringar í landsumstoringini, so eru flest øll greið yvir, at hetta eru avleiðingar av samfelagssjúkunum við áralangari inkubationstíð, sum við miklum óhugna vísti seg hina vetrarnáttina í 1992.

Jóannes Eidesgaard (J) átti at vitað, at »samanleggjingin« av tolli og skatti hevur einki við sparring av borgaranna skattapeningi at

gera, kanska heldur tvørtur-í-móti.

Við stuttum skrivi boðaði landsstýrið einaferð í apríl mð. 1987 frá, at frá 1. mai 1987 skuldi Føroya Tollstova setast á stovn og øll innkreiving av tolli takast frá gjaldstovuni.

Um henda avgerð landsstýrisins var røtt ella skeiv, skal vera ósagt, men hetta »sveinastýkki« landsstýrismanna í figgjarmálum og í umsitingarmálum varð so evnaleyst og óprofessionelt úr hondum greitt, at diplom av heilt óvanligum slag átti at verið latið teimum.

Eitt stórt petti varð sum sagt skorið av gjaldstovuni tann 1. mai 1987 og ein nýggjur stovnur - Føroya Tollstova - settur á stovn. - uttan fund ella aðra sam-

ráðing millum landsstýrið og stjórnina á gjaldstovuni,

- uttan upplegg ella kravspecifikatión,

- uttan prognosu ella meting um figgjartilgar, um-

sitingartilgar ella aðrar avleiðingar av einari sundurlíðing,

- uttan instruksir,

- uttan høli til tann nýggja stovnin og

- uttan »yvirleveringsfor-

rætning«.

Men at vit nú høvdu tveir stovnar at krevja skatt, toll og onnur almenn gjöld í staðin fyri sum higartil ein var veruleiki.

Vilja vit nú vita, um skattabyrðan gjørdist lættari ella tyngri, so ber til at skeita í landskassans roknskapir, sum m.a. vísa, hvat umsitingin av skatti, tolli og øðrum almennum gjöldum hevur kostað skattaborgaranum fyri og eftir nevndu sundurlíðing av Føroya Gjaldstovu.

Og lat okkum gera tað:
Í 1986 kostaði skatta- og tollumsitingin 49,3 milliónir
Í 1987 kostaði skatta- og tollumsitingin 58,0 milliónir
Í 1992 kostaði skatta- og tollumsitingin 66,6 milliónir
Í 1995 kostaði skatta- og tollumsitingin 63,5 milliónir *

* Løgtingsjáttanin 1995.

Sum tað sæst, so er kostnaðurin av umrøddu umsiting øktur við 30% tey 9 árin, sum runnin eru, síðan vælvirkandi gjaldstovan fór í tveir lutir, og hetta hóast skattur, tollur, mvg og onnur almenn gjöld eru 30% minni í 1995 enn í 1987!!

Hetta umvent proportionala fyrirbrigðið er sjálvandi

ikki lætt at skilja hjá vanligum fólki.

Umframt hetta er kanska vert at nevna, at ein annar nýggjur almennur stovnur, Føroya Landsbanki, eisini í stóran mun er spottin úr gjaldstovuni, sum í mong harrans ár umsatt málseki, ið nú liggja í landsbankanum.

Skuldi tað, sum her er skrivað, verið eftirfarandi, má niðurstøðan vera hon, at sparring og rationalisering í samfelagsviðurskiftum hevur annan týdning í Føroyum enn í øðrum londum, og tað má tann orkymlaði heimaføroyingurin bara sláa seg til tols við.

Heri Mohr

viðmerking

Nú má bera ella bresta

Tað er sjálvandi av stórum tydingi fyri lögmann, at teir eru samdir í flokki hansara um hvørja leið, gangast skal, og um hvat teir vilja samráðast um. Tað er eisini meira avgerandi, at samgongan er á einum máli um, hvussu viðurskiftini skulu greiðast, tí henda samráðing er uttan iva tann mest avgerandi fyri okkara samfelag. Tað er í veruleikanum spurningurin um lív ella deyða fyri okkara samfelag. Tað at teir eru samdir ella ósamdir í teirra flokki, tað er eitt innanhýsis mál, sum í veruleikanum einki hevur við samráðingina at gera.

Tað, sum er mest avgerandi, er, at tað er eitt samt lögting, sum stendur aftan fyri ta samráðingarnavnd, sum verður okkara umboðan, og tí er tað, sum eg fyrr havi sagt frá, avgerandi, at andstøðan er við.

Tað er avgerandi, at tað

verða limir úr andstøðuni, sum hava virðing og tyngd sum lögtingslimir og sum slíkir kunnu vera við at taka tær avgerðir, sum verða neyðugar, og sum koma at verða avgerandi fyri framtíðina fyri tað fólk, sum kemur at búgva á hesum okkara oyggjum. Veruleikin er so álvarsigur nú, at vit ikki eiga at lata sjóvarfallið fara, tí tað eru í dag ikki bara einstakir sjómenn, sum rýla, men í dag eru tað heilar manningar, sum flyta, við skipara og stýrsmanni, og sum manna tey norsku skipini, og sum so státt blíva okkara harðastu kappingarneymar.

Fiskimenn eru tað eingir betri enn okkara, og tí mugu vit her og nú gera nakað, og tað skal gerast. Vilja danir ikki skilja hetta, so mugu vit taka teg stig, sum verða neyðug fyri aftur at gera tað liviligt her á landi. Við óng-

um fiskimonnum og tað gongur tann vegin, so verður eisini arbeiði á landi at steðga, tí veruleikin er tann, at nú verða skipini ikki mannað. Orsøkin er tann, sum vit øll vita um, tað alt ov harða skattatrystið, sum er komið av teimum krøvum, sum danska fólkatíngið hevur sett okkara lögtingi.

Krøvini um at okkara figgjarlóg skal javnviga, sum er eitt órimuligt krav, tá ein veit, at danir sjálvir hava eitt hall uppá 400 milliardir, og tað halda teir vera í lagi. Teir meta tað stendur væl til, og so krevja teir av okkum, at okkara figgjarlóg skal javnviga, við teimum trupulleikum, sum vit hava orsakað av tí, at vit hava bert ta einu vinnuna, meðan teir hava fleiri, og meðan teir kunnu dúva uppá felagsmarknaðin, sum vit ikki kunnu, sjálvt um vit ikki er limir, men eru partar av einum felagsskapi, sum er limur, uttan at tað gevur okkum nakran fyrimun.

Formaður teirra konservativu talar um eitt ríkisráð fyri at bjarga ríkisfelagsskapinum. Hvat hjálpir tað, tá ríkisfelagsskapurin á handilsøkinum ikki er okkum tann stuðul, sum hann skuldi verið, og at hann ikki

er tað orsakað av, at skiftandi danskar stjórnir ikki hava í samráðing teirra við felagsmarknaðin tikið okkara viðurskifti í tí álvara, sum kravdist, og úrslitið hava vit í dag.

Tá so umboðsmaðurin fyri danska statsministeran, Bonnerup, sigur, at danska stjórnin ikki rekur hjálandapolitikk ímóti Føroyum, so vildi eg fegin fingið at vitað frá dansku stjórnini og danska fólkatínginum: Hvat kalla tit tann politikk, sum verður framdur ímóti Føroyum?

Tað, sum kemur mær fyrst í huga, er ein avtøftingarpolitikkur, sum ikki kennir sín líka í heimssøguni.

Eg eri tó framvegis tilhangari av ríkisfelagsskapinum, men vit mugu gera upp og sjálvir seta út í kortið.

Tí er tað meira enn gleðiligt, at tað eru umboð í sambandsflokkinum, sum hava fingið eyguni upp og síggja, at henda leiðin ikki er gang-

andi longur, tí hon hevur bert eitt endamálið, og tað er avtøftan.

Tí eru tær samráðingar, sum nú skulu fara fram, av so stórum tydingi, at vit mugu standa saman og ikki víkja ein tumma. Tí má andstøðan vera við, og um vit ikki kunnu fáa danir at skilja, at hetta er avgerandi, so eiga vit ikki at gera nakra nýggja avtalu við danir, men heldur fara heimaftur og so síggja, hvussu leikur fer fram. Tí tær avtalur, sum gjørdar eru, hava ikki verið okkum til gagns, heldur tvørtur ímóti!

Tað tykst sum danski konservativu flokkurin hevur skilt stóðuna og sær skriftina á veggnum. Spurningurin verður, um hetta bara eru orð, sum ikki roynast í verki.

Livst so spyrst.

Sverre Midje-rd